

Af Lars Lyby

POLITIKKENS VIDENSKABELIGGØRELSE?

Evidensbasering i dansk socialpolitik

*"Alene det, at der måles på et område, betyder, at opmærksomheden rettes mod at forbedre indsatsen."
(Finansministeriet 1995b: 7)*

1. Indledning

I løbet af de seneste 15 år er kravet om at socialpolitikken i større grad må forpligtes på *viden*, blevet befæstet som både et forvaltningsstrategisk og politisk mål. Under paroler som "evidens" og "effekt" er spørgsmålet om hvordan man producerer *viden* om politikkens tilsigtede effekter blevet sat højt oppe på den socialpolitiske dagsorden. SFI Campbell, der arbejder med at forbedre vidensgrundlaget for politikudformning i den offentlige sektor, anfører at *"evidensbaseret politik og praksis er defineret som en omhyggelig, udtrykkelig og kritisk brug af den aktuelt bedste viden, når der træffes beslutninger om menneskers velfærd"* (SFI Campbell 2011). Evidensbasering handler således om at den politiske indsats skal tage udgangspunkt i et mest mulig kvalificeret vidensgrundlag, om hvad der fungerer og ikke fungerer. Forestillingen om at forskning og viden aktivt skal bruges til at understøtte det socialpolitiske område, er imidlertid ikke ny og kan spores tilbage til midten af 1800-tallet, hvor man begyndte at udpege faglige kommissioner og råd som led i den politiske proces. Denne artikel¹⁾ vil derimod argumentere for, at dét der har ændret sig, er hvilke *styringsbestræbel-*

ser der ligger til grund for ambitionen om at sammenfiltre politik og viden. Evidensbasering retter sig, i modsætning til tidligere, mod viden som en form for problemløsning, der indebærer en reorganisering af forholdet mellem (tilførsel af) viden og (udvikling af) politik. Artiklens grundpostulat er, at viden i løbet af de sidste 15 år opstår som et felt for meningsdannelse på en ny og disparat måde inden for socialpolitik. I det følgende vil jeg undersøge hvordan viden er blevet aktualiseret i det socialpolitiske felt fra midten af 1950'erne og frem til i dag, med en hovedvægt på de seneste tredive års udvikling inden for området. På den baggrund stilles følgende spørgsmål: *Hvordan har efterspørgslen af viden i det socialpolitiske felt udviklet sig frem til i dag? Og på hvilken måde emergerer viden som en særlig problemløsning i socialpolitikens tilrettelæggelse og udvikling?*

Med udgangspunkt i en vidensarkæologisk analyse spores det historiske forhold mellem viden og organisering af socialpolitik, gennem at se på hvordan viden er blevet efterspurgt og hvilken status den er tilskrevet over tid. Sigtet hermed er at tematisere udviklingen af forskellige vidensformers styrings-

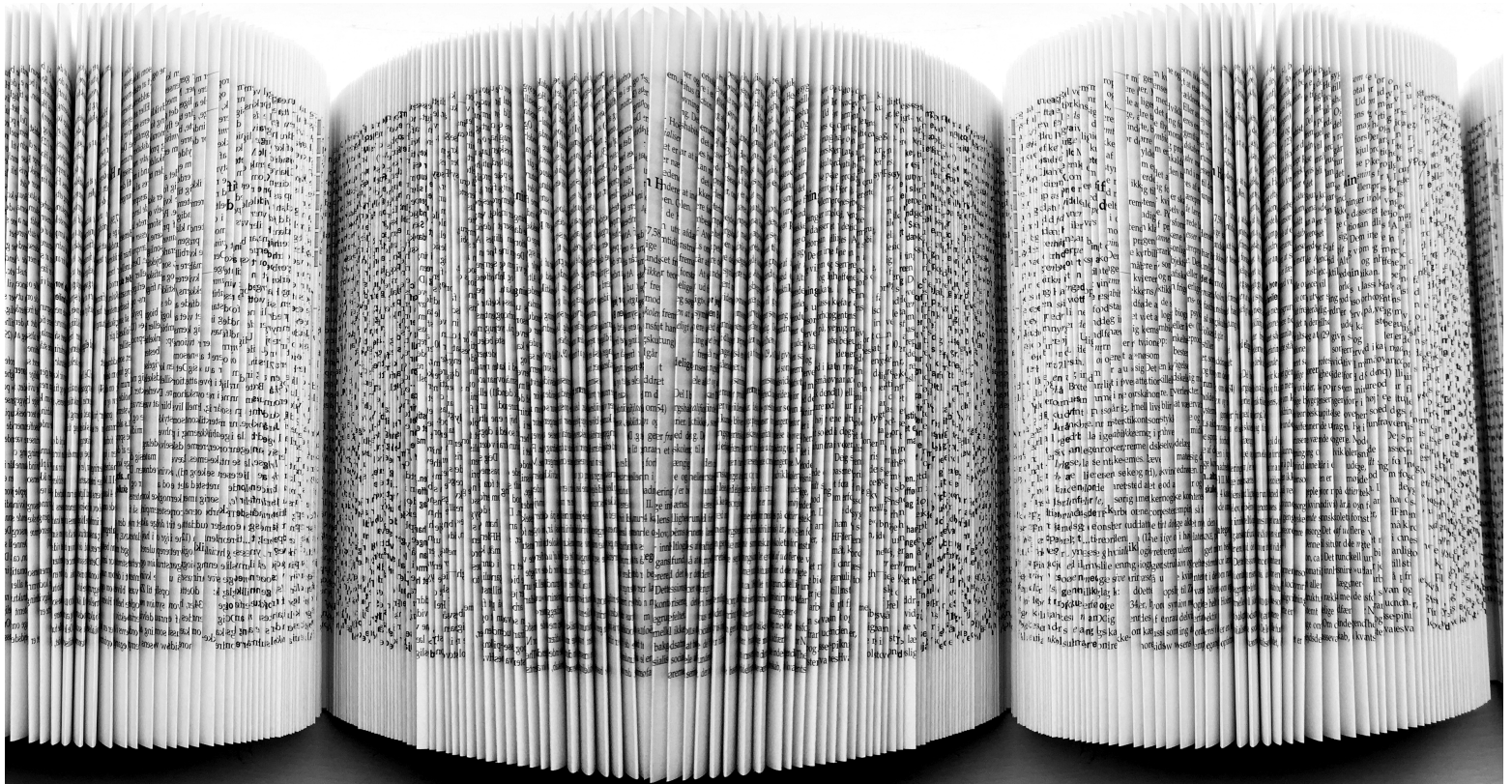

Illustration: Tine Rask Eriksen "Videnskabelige bølger".

mæssige relevans i socialpolitikken henover de seneste 60 år, med hovedvægt på udviklingen siden 1980'erne. Hypotesen er at videnskabelig viden går fra at udgøre et drøftelsesgrundlag i tilrettelæggelsen af politik til at blive udsondret som en meningsbærende position, hvorfra politik kan aktualiseres. Forholdet mellem organiseringen af socialpolitik og viden udvikles historisk, således at svaret på udfordringer i stadig større områder af socialpolitikken i dag synes at være *"mere og bedre viden"*, i form af resultatdokumentation, evaluering, benchmarking, borgereffekt, resultatmål, effektstyring osv. (se Kristiansen 2015 og Grøn 2015). Den basale undring består i, hvordan det kan være at viden opstår som en så nærliggende løsning på politikens konkrete problemer. Dette sker ud fra to empiriske kilder: En række publikationer fra Socialministeriet og Finansministeriet samt forskningsarbejder udført af bl.a. SFI fungerer som primær empiri. Derudover trækker analysen på sekundær empiri i form af andres forskningsarbejder om socialpolitik og forvaltning.

Artiklen er inddelt i syv afsnit. Efter indledningen (1) præsenteres den analytiske tilgang (2). Derefter

er der en gennemgang af den historiske udvikling, der inddeles i tre faser forud for evidensbaserings indtog (3-5). Efter en redegørelse for evidensbaserings aktualisering og udviklingstræk (6), vil jeg samle op og præsentere konklusionen (7).

2. Analyseramme: Vidensarkæologi

Igennem at se på den historiske efterspørgsel af viden i socialpolitikken spørges der ind til *forudsætningerne* for den evidensbaserede socialpolitik. Hensigten med at tage Foucaults vidensarkæologi i brug er at opspore evidensbaserings epistemologiske horisont, dvs. hvordan forudsætningerne for politikens vidensforankring er blevet dannet over tid, med henblik på at afdække evidensbaserings styringsrationalitet. Spørgsmålet er altså, hvordan efterspørgslen af viden ser ud, når vi går længere tilbage i socialpolitikens historie. Der er, med et begreb lånt fra Foucault, tale om en udgravning af en *"nutidens ontologi"*: Den historiske baggrund har til hensigt at tilvejebringe perspektiver, som vi kan bruge til at skære os ind til benet af en politisk

problematik i vores nutid (Foucault 2009, 60, Žižek, 2001, 148-149). Vi bruger med andre ord opsporingskraften til at problematisere en nutidig praksis, der drejer sig om hvilke temaer og idealer som systematisk udpeges i reguleringen af socialpolitik (Foucault, 2009: 29).

Evidensbaseringsmetoden er blevet refereret til som en teknologi, der er blevet importeret fra USA og Storbritannien, og hvor sundhedssektoren er det forbillede, der ligger til grund for andre fagsektors evidensbestræbelser (f.eks. Gath 2008, Hansen & Rieper 2009). Jeg ønsker derimod at undersøge mere specifikt, hvordan evidensbaseringen er opstået og har udviklet sig som grundlag for politikdannelse i Danmark. I analysen antages det, at kimen til evidensbaseringsmetoden i dansk socialpolitik dels findes i de generelle berøringsflader mellem forskning og organisering af socialpolitik, der kan spores tilbage til den moderne forvaltnings oprindelse, og dels findes i de effektiviseringsbestræbelser, der gør sin indtræden i forvaltningens organisering i 1960'erne, og som for alvor cementeres i løbet af 1980'erne (Andersen 1995, 52-58, Rennison 2011, 95-101, 121-122). Udgangspunktet er derfor, at evidensbaseringsmetoden forgrener sig længere tilbage i tid, og at denne forgrening kan spores gennem en historisering af grænsen mellem (tilrettelæggelse af) politik og (tilførsel af) viden. Med Foucaults ord er målet at frigøre vores iagttagelse fra de begreber, der umiddelbart bliver medieret af genstandsfeltet selv (Foucault 2009, 27). Pointen med at åbne dette felt er, at det til en vis grad har været lukket om sin egen historie som et værktøj, der blot skal løse nogle af de mest presserende problemer inden for organiseringen af politiske indsatser. Formålet er at fremvise evidensbaseringsmetodens *kontingens*, og se hvilke "blinde pletter" vi kan få øje på, i evidensbestræbelserne.

Derudover er det også hensigten at initiere en lidt anden problematisering af evidensbaseringsmetoden, end de foreliggende kritiske tilskyndelser i forskningen synes at tilbyde. De kritiske indsigelser handler i stor grad om, hvorvidt evidensbaseringsmetoden holder, hvad den lover, eller om det er et hensigtsmæssigt tiltag (se f.eks. Duncan og Miller 2006, Warming 2015, Fonahey et al. 2015). Her er det derimod en kritisk ambition at få fat i den modsatte ende af problematikken, gennem at undersøge nærmere hvad det er evidensbaseringsmetoden indfrier eller foregiver at indfri. Med det udgangspunkt ses der på, hvordan viden muliggør bestemte former for strategi og meningsdannelse i

det socialpolitiske felt. I den kommende analyse vil hovedvægten af den videnskabelige tilgang ligge på tre variable:

1. Forholdet mellem *subjekt-objekt*. Spørgsmålet er her, hvilke betingelser og på hvilken måde socialpolitik bliver italesat som objekt. Det er selve grundlaget for evidensbaseringsmetoden og videnskabelig diskursens klassifikationsmønstre (fx gyldig/ ugyldig og årsag/ virkning,) som analysen vil gå nærmere efter i sømmene, gennem at undersøge hvordan de socialpolitiske elementer bliver disciplineret og afgrænset.
2. Dannelsen af *diskursive strategier*. Her vil jeg forsøge at fange de selektionskriterier, der aktualiserer socialpolitik på bestemte måder, når feltet kobles med viden. Strategi drejer sig her om at finde frem til, hvordan evidensbaseringsmetoden og viden knyttes til særlige problemer i politikens tilrettelæggelse, hvilke normer for acceptabilitet som evidensbaseringsmetoden stiller op for politikken, samt hvilke taktiske udgrænsninger der finder sted i forsøget på at definere socialpolitikens mening (f.eks. "socialpolitik handler om forebyggelse").
3. Dannelsen af *mulighedsbetingelser*. Begrebet mulighedsbetingelser anvendes til at betegne de gyldighedsparametre, som evidensbaseringsmetoden og viden pålægger socialpolitikken, herunder hvordan sondringen mellem sandt og falskt kobles til politikudvikling. Med begrebet mulighedsbetingelse ser jeg væk fra, hvorvidt der kan findes en konkret årsag til at man begynder at efterspørge evidens og en stærkere vidensforankring i det socialpolitiske felt. Det jeg i stedet vil undersøge, med udgangspunkt i dannelsen af mulighedsbetingelser, er hvordan betingelserne for udvikling af politik i tiltagende grad kan blive vurderet som et vidensforhold (Foucault 1999: 30).

3. Viden som politisk drøftelsesgrundlag

Ønsket om at foretage større undersøgelser og målinger, både på forkant af og efter indføringen af lovbestemmelser og reformer, går langt tilbage i tid i moderne politik og forvaltning. Berøringsfladen mellem policy-orienteret og kvantitativ forskning og forvaltning kan tilsvarende spores tilbage til den moderne forvaltnings spæde begyndelse, hvor brug af statistikker og prognoser i varierende omfang har indgået i tilrettelæggelsen af politiske tiltag.²⁾

I Socialministeriets betænkning vedrørende opret-

telsen af *Socialforskningsinstituttet* i 1955 hedder det blandt andet, at instituttets forskningsarbejde skal tilsigte, at ”opnå et solidere grundlag for drøftelsen af sociale foranstaltninger, som samfundet allerede har indført, eller som man har fundet det ønskeligt at overveje betimeligheden ved” (Socialministeriet 1955: 7). På dette tidspunkt begynder efterspørgslen af videnskabelige og faglige redegørelser af socialpolitikens forskellige sagsområder at vinde frem. Ved oprettelsen af SFI anføres behovet for at kvalificere de socialpolitiske tiltag gennem tilførslen af en objektiv, faglig og videnskabelig information. Italesættelsen af *vidensbehov*, handler først og fremmest om at udvide drøftelsesgrundlaget i forkant af reformer eller i forbindelse med fremsættelse af lovforslag: SFI skal redegøre for de områder, der udpeges som socialpolitisk relevante (Andersson og Dabrowski 1996: 179). På den måde indebærer grundlæggelsen af SFI en institutionel videreførelse af de ad hoc-baserede undersøgelseskommissioner mv., som i løbet af 1800-tallet nedsættes, forud for vedtagelser om statslige socialpolitiske interventioner.³⁾ Den politiske efterspørgsel af viden er orienteret mod at tilføre et bredt og fagligt vidensgrundlag til de socialpolitiske drøftelser på parlamentarisk niveau.

4. Viden om mål og effekt

I 1965 beslutter Socialministeriet at nedsætte en socialreformkommission, der har til formål ”at forberede og afgive betænkning om en samlet reform af det danske tryghedssystemes organisatoriske, administrative og finansielle struktur og at udarbejde forslag til de lovændringer, der måtte være nødvendige hertil” (Rosdahl 2008: 50). SFI udfører en omfattende udredning i forbindelse med kommissionens arbejde og bliver dermed den væsentligste bidragsyder til kommissionens to betænkninger, der udkommer i henholdsvis 1969 og 1972. Begge publikationer redegør grundigt for SFIs socialreformundersøgelse, hvor én betænkning, der gengiver SFIs samlede vurdering, konkluderer, at ”det nuværende sociale system ikke i tilstrækkelig omfang lever op til sin egen målsætning om at hjælpe de personer, der har mere komplicerede sociale problemer” (Rosdahl 2008: 50). Årsagerne man nu peger på, drejer sig om at det sociale system i for stor grad belaver sig på rent demografiske oplysninger om de mennesker, der ”falder udenfor” systemet. Som et svar på dette, foreslås det, at der skal udbygges et avanceret ”jour-

nalsystem”, der i større grad kan skaffe et overblik over de mennesker, der gennem længere perioder er ramt af sygdom, arbejdsløshed osv. (Ussing 1970). Ligeledes iværksætter man i slutningen af 1960’erne nu *perspektivplanlægning* som svar på styringsudfordringerne i den offentlige sektor: ”Det er en afgørende forudsætning for, at eventuelle beslutninger om omprioritering kan ske på et fyldestgørende grundlag og få de tilsigtede konsekvenser, at de heraf fornødne styringsmuligheder tilvejebringes. Mangel på et samlet overblik over udviklingen og utilstrækkelige instrumenter til at påvirke forløbet har bidraget til den voldsomme udgiftsvækst i 1960’erne” (PP1 1971: 35).

I den anden betænkning opsummeres det ligeledes, at det sociale apparat ”kun i meget begrænset omfang [lever] op til socialpolitiske målsætninger om tidlig, tilstrækkelig, helhedsrettet og individuelt affasset bistand til borgerne, baseret på et samarbejde mellem borgeren og de sociale hjælpeorganer” (Rosdahl 2008: 50-51). Udsagnene peger på en ændring i italesættelsen af regulering, intervention og tilrettelæggelse i socialpolitik. I modsætning til det krav om informativ sagkundskab, der i løbet af 1950’erne leder frem til oprettelsen af SFI, præges socialreformkommissionens publikationer af, at videnskabelige evalueringer (foretaget af SFI) bruges til at problematisere forholdet mellem målsætning og realitet i socialpolitikken.

Publikationerne er et tidligt eksempel på, at videnskab anvendes til at påpege svagheder eller utilstrækkeligheder ved årsag/virkningsforhold i socialpolitikken. At disse videnskabelige indsigter aktivt bearbejdes i kommissionens arbejder peger på to interessante bevægelser i forvaltningen af socialpolitik. For det første den øgede vægtlægning af videnskabelige vurderinger i socialpolitik, der også indgår som et led i drøftelser om socialpolitiske tiltag. For det andet vidner det om, at socialpolitikken begynder at ”rette opmærksomheden mod sig selv”, med henblik på hvordan de socialpolitiske indsatser bliver implementeret og om de tilsigtede politiske mål bliver opfyldt. Ambitionen er at producere viden om hvordan politikken kan organiseres rundt sine egne kausale sammenhænge, med udgangspunkt i de politisk fastsatte mål på området.

5. Viden som justeringsstrategi

I løbet af 1980’erne kommer der et øget fokus på brug af viden som et led i styringen af forvaltningen. Der lægges vægt på at undgå ”hovsaløsninger” og ”sikre kvaliteten”. Kvalitetssikringen skal ske gennem evalu-

ering, erfaringsopsamling og erfaringsformidling (Rennison 2011: 237). I *Det Sociale Udviklingsprogram*, som Socialministeriet lancerer for at forbedre kvaliteten af serviceydelser, bliver der “lagt stor vægt på, at ideer, viden og erfaringer fra de mange støttede projekter formidles til alle med interesse for den sociale udvikling” (Socialministeriet 1991a:10).

I *Det Sociale Udviklingsprogram* betones den praktiske viden. Det er den erfaringsbaserede vidensdeling, som her fremmes, hvor der ikke stilles eksplicitte krav til videnskabelighed e.l. (Socialministeriet 1994b:18). Denne vægtning af viden i form af praktiske erfaringer bliver også taget i brug som evalueringsprincip. I 1991 nedsætter Socialministeriet en arbejdsgruppe “bestående af praktikere, brugere og pårørende, men også med repræsentanter for myndigheder. Arbejdsgruppen skal følge udviklingen med hensyn til, om foranstaltningerne i praksis virker i sammenhæng med øvrige initiativer til bedst mulig støtte for sindslidende” (Socialministeriet 1991b: 44). Samtidig bliver forskningsinstitutioner som SFI i øgende omfang hentet ind til at foretage større evalueringer af forskellige sociale indsatsområder (Socialministeriet, Sociale tendenser 1991b: 42). I løbet af 1990’erne bliver SFI i tiltagende omfang involveret i opgaven med at indløse de voksende bestræbelser på at evaluere og måle på socialpolitikken (Socialministeriet: 2000/ 2003a/ 2003c). De socialpolitiske indsatsområder bliver i denne periode i stor grad evalueret i eksterne analyserapporter, der igen indarbejdes i interne arbejdsrapporter og betænkninger. Både SFI, andre tilsvarende forskningsinstitutter og konsulentbureauer bliver væsentlige bidragsydere til den vidensgenerering, man ønsker at fremme på det socialpolitiske område.

I samme periode, fra 1989 og op til 2003, bliver Socialministeriets årlige publikation *Sociale tendenser* udgivet. Publikationen har til formål at “gøre status og videregive erfaringer om udviklingen på det sociale område” samt at “informere kommuner og amtskommuner om de tendenser, der for de kommende år kan forventes især at præge den socialpolitiske debat og udvikling” (Socialministeriet 1992: 5). Publikationsserien peger på, hvordan forvaltningen af socialpolitik i slutningen af 1990’erne gradvist øger opmærksomheden mod udvikling og implementeringen af de sociale indsatser på baggrund af vidensforankring. Udover fokus på udvalgte områder som f.eks. tættere samarbejde med den frivil-

lige sektor og partnerskabsmodeller, har udgivelserne henover 1990’erne primært fokus på behov for omstilling og strukturel tilrettelæggelse og planlægning af metoder i socialpolitikken. Fra og med 1999 kommer der et større fokus på resultater og effekter af politik i udgivelserne. I denne forbindelse bliver viden om politikens virkninger en afgørende komponent. Tilrettelæggelsen og organiseringen af politik skal nu opdyrke og kvalificere en række vidensforhold som led i bestræbelserne på at evaluere politikens effekter. Ministeriet ønsker en kursændring i forvaltningen af socialpolitik, hvor viden skal præcisere vejen til de effektive indsatser: “Et nyt område, vi skal have fat på [...] er evaluering af den sociale indsats. En første forudsætning for en effektiv social indsats er, at vi ved, hvad der virker på problemerne, og hvad der ikke virker. Det kan måske lyde ganske indlysende, men det er faktisk ikke nogen selvfølge. Det er et grundlæggende problem i den sociale sektor, at der er for meget af det vi gør, vi slet ikke kender virkningen af. Når noget ændrer sig – og det gælder uanset om det er i den retning vi ønsker eller modsat, ved vi ofte ikke om det skyldes det, vi gør, eller om det skyldes helt andre årsager. Derfor skal vi lokalt såvel som centralt blive bedre til at evaluere indsatsen [...] Virker de socialpolitiske indsatser efter hensigten og når vi de overordnede mål for indsatsen?” (Socialministeriet 1999: 10-11).

Spørgsmål om politikens ”træfsikkerhed” og ”præcision” bliver et gennemgående referencepunkt i ambitionen om at skabe en vidensforankret socialpolitik. Det er dermed spørgsmål der retter sig mod præmisserne for dannelse af politik og organiseringen af de sociale indsatser. Selv om der lægges stor vægt på, hvordan dokumentation kan forbedres, og hvordan konkrete styringsværktøjer kan indføres, forbliver det uklart hvad en øget træfsikkerhed og præcision af politikken præcist indebærer. Vægten ligger på manøvreringen, altså hvordan man kommer dertil. Om det sociale områdes generelle serviceydelser skriver ministeriet, at “hvor det drejer sig om bredt rettede serviceydelser med veldefinerede formål og/ eller kvalitetsstandarder, er det vigtigt at vide om og hvordan disse formål/ standarder efterleves i praksis” (Socialministeriet 1999: 102). På denne baggrund ønsker Socialministeriet at udarbejde evalueringsrapporter på de enkelte socialområder, hvorefter Folketinget skal orienteres om resultaterne af arbejdet. Derudover skal der også udarbej-

des håndbøger i "best practice" og metoder til at standardisere evalueringen af den sociale indsats i de enkelte kommuner (Socialministeriet 1999: 102-103). Også i Finansministeriet formuleres der i denne periode nye videnskraftskrav i velfærdsorganiseringen, med vægt på synliggørelse af resultater og målopfyldelse af politiske målsætninger. Ét eksempel er målingsværktøjer, der nu introduceres med henblik på at producere viden om virkninger på det sociale område, er *benchmarking*. Det skal bidrage til en "vidensudsivning" og realisere effektivitetsgevinster, sikre kvalitet og produktivitet i socialpolitikken (Socialministeriet 1998a: 110-111).

I løbet af 1990'erne bebuder Socialministeriet en tættere kobling mellem videnskab og politik med henblik på at forsyne det sociale område med forskningsbaserede indsigter. Sideløbende med denne udvikling vokser nye videnskraftskrav om dokumentation og evaluerende redegørelser frem. Det er ikke længere nok at skabe resultater og indsamle erfaringer, det skal endvidere kunne dokumenteres, hvordan konkrete resultater er en effekt af de indsatser, der sættes i værk: "*resultatskabelse er en fortsat stræben efter forbedringer. Forbedringer udspringer af, at der gennemføres evalueringer, som følges op af planlægning og iværksættelse af forbedringer*" (Finansministeriet 2001:16). Forvaltningen skal producere viden om sammenhængen mellem målsætning, indsats og resultat. Disse indsigter skal føres tilbage til de sociale indsatser ved, at de aktivt skal justeres på baggrund af evalueringer og målinger. Det stiller også nye krav til, hvordan forvaltningen evaluerer sine indsatser, da det ikke længere er nok at dokumentere en (positiv) effekt. Det skal tillige kunne dokumenteres, at effekten er et resultat af den valgte indsats.

Som et led i omstillingen til et større "vidensberedskab" på det sociale område, ønsker Socialministeriet at fremme og forbedre forskningen på området. *Den Sociale Database* bliver etableret af Socialministeriet i 1998 (under Ankestyrelsen), med det formål at etablere "*et centralt mødested for viden om den sociale udvikling i spændingsfeltet mellem det centrale og decentrale niveau. I de kommende år vil indholdet i Den Sociale Database til stadighed blive bedre og kunne levere stadigt flere relevante oplysninger om det sociale område*" (Socialministeriet 2000a: 117). Socialministeriet påpeger også, at "*de faglige forskningsmiljøer og forskningskompetencen skal udbygges og styrkes både på universiteter og på sektorforskningsinstitutioner [...]. Kontakterne mel-*

lem ministeriet og forskningsverden skal udbygges med henblik på at sikre formidlingen af ministeriets forskningsbehov til forskningsverdenen [...]. Der skal opbygges og fastholdes forskningskompetence på samtlige af de forskningsområder, der har betydning for Socialministeriet" (Socialministeriet 1999: 105). Det socialpolitiske område skal udstyres med vidensgenererende værktøjer og programmer som bl.a. benchmarking, evaluering, præstationsmonitoring, akkreditering, mv. Denne vidensgenerering iagttages som en "befrielse" fra en potentielt vilkårlig og subjektiv organisering af politiske indsatser: "*Uden konkrete, veldefinerede og bredt accepterede målinger ender drøftelser om udviklings- og forbedringsbehov i 'kampen om, hvem der kan argumentere bedst for egen holdning'*" (Finansministeriet 1995b:7).

Vidensproduktionen skal udvikles i to spor, i form af eksterne evalueringer, frembragt af forskningsinstitutioner mv., og i form af evalueringsprogrammer og målingsværktøjer, som et fikspunkt for den interne organisering af de sociale indsatser. I den vidensdiskurs, vi her ser begynde at tage form, anvendes viden i stadig større omfang til at formulere mangler og justeringsbehov i tilrettelæggelsen af socialpolitik. Jeg vil nu rette blikket mod, hvordan denne vidensdiskurs accentueres og på en afgørende ny måde sætter videnskaben i forbindelse med politik.

6. Evidensbaserings indtog: Viden som optimeringsstrategi

I 2002 bliver den evidensbaserede socialforskning institutionaliseret med oprettelsen af Nordic Campbell Center, der senere omdøbes til SFI Campbell.⁴⁾ Nordic Campbell får til opgave at producere systematiske udarbejdede af reviews, der skal gøre forskningen tilgængelig for den offentlige sektor.⁵⁾ Disse forskningsoversigter sammenfatter resultater fra en stor mængde studier af en given indsats (Bhatti et al. 2006: 7). Daværende Socialminister Benedikte Kiær udtaler om brugen af evidensbaseret, at "*det moderne videnssamfund giver mulighed for hurtigt at få adgang til viden om sociale indsatser og deres resultater fra hele den vestlige verden. Jeg ønsker, vi skal blive meget bedre til at anvende denne viden og dokumentation i det faglige arbejde på det sociale område*" (Deloitte 2010: 15).

Begrebet evidens er på dette tidspunkt nyt på det sociale område. Ordet evidens optræder første gang i Ordbog over det Danske Sprog i 1922, hvor der refe-

rerer til ”*det at noget er (fuldkommen) indlysende, øjensynligt; (fuldkommen), klarhed, tydelighed ell. vished*”.⁶⁾ Evidens knyttes til bevisførelse, at der er et solidt og underbygget belæg for et givet udsagn. Som forskningsmetodik opstår evidensbasering i dansk sammenhæng først inden for sundhedsvæsenet og i medicinsk forskning i løbet af 1980’erne, hvor der udbygges sindrige registreringssystemer til at indfange den bedst foreliggende evidens med henblik på at behandle sygdomme (Bhatti et al. 2006: 14). Som socialpolitisk forskningsområde er det først i begyndelsen af 2000-tallet, at evidens begynder at tage form. Gennem en sammenfatning af et stort antal videnskabelige videnskilder tager forskningen sigte på, at fremvise belæg for, hvordan en social indsats mest mulig effektivt og præcist kan håndteres. Hensigten er at synliggøre kvalitetsstandarder, som den aktuelle praksis kan måles på, eller som nye politikker kan udvikles på baggrund af (Bhatti et al. 2006: 119). Den evidensbaserede forskning ”*kan bruges til at skabe et klart beslutningsgrundlag for politikerne i den enkelte kommune*” (Socialministeriet 2003b: 16). Forskningen skal endvidere anvendes til at producere en så virkningsfuld socialpolitik som mulig og indebærer en ”*omhyggelig, udtrykkelig og kritisk brug af den bedste aktuelle viden i forbindelse med beslutninger om brugernes velfærd*”.⁷⁾

Ifølge Anvendt Kommunal Forskning drejer evidensbasering sig om at ”*udarbejde politik, forvaltning, praksis etc. med afsæt i den bedst mulige viden om, hvilke indsatser der virker henholdsvis ikke virker. Evidensbevægelsen sætter således fokus på effekter af indsatser og interventioner og arbejder for at syntetisere allerede foreliggende viden samt synliggøre den aktuelt bedste viden og stille denne til rådighed for beslutningstagere i politik og praksis*” (Rieper & Hansen 2007: 13). På den ene side skal dette opnås ved at organiseringen af politik tilrettelægges således, at de indsatser, hvor man kan aflæse det højeste præcisionsniveau i forhold til effekt og resultat, bliver fremmet. Dette sker blandt andet ved at udbygge resultat- og effektindikatorer i form af specifikke evaluerings- og dokumentationsstrategier på det sociale område, der skal måle på graden af resultatopnåelse i de givne indsatser. Denne viden skal så anvendes til at justere og udvikle de sociale tiltag. Dette kræver, at de socialpolitiske indsatsområder kalibreres til at kunne håndtere og sortere i den store mængde information, som bliver produceret i den

enkelte kommune. For at kunne fremvise et ”evident” vidensgrundlag om et givet indsatsområde, kræver det, at de målingsværktøjer, der skal vurdere indsatsen, har et vist omfang af videnskabelig validitet. På den måde skal evidensbaseringen tilføre en videnskabelig ”validisering” af socialpolitikens organisering. Et væsentligt element i evidensbaseringen består i denne sammenhæng i at udbrede standardiserede indikatorer på tværs af organisatoriske og kommunale skel, så vidensproduktionen kan bruges til at modellere en mest mulig formålsrettet indsats, der igen skal kunne spredes ud i de enkelte kommuner. Socialministeriet anfører, at ”*en systematisk opbygning af viden om effekterne af indsatsen og en lige så systematisk udnyttelse af eksisterende forskningsresultater skal bidrage til, at velfærdsydelseerne tilrettelægges ud fra den aktuelt bedste viden. En særlig udfordring består i at danne sig et overblik over den hurtigt voksende internationale forskning og praksisviden. Den aktuelt bedste viden skal udvælges og gøres tilgængelig i politiske beslutningsoplæg og for social praksis. I Socialministeriet arbejder vi målrettet på at skabe viden om effekterne af indsatsen og benytte eksisterende viden i det fremadrettede arbejde*” (Socialministeriet 2011c).

På den anden side er der tale om fremvæksten af et selvstændigt forskningsfelt, som politik og forvaltning sættes i forhold til: Politikken skal være på bølgelængde med og aktivt inkorporere de fortløbende forskningsproducerede indsigter på hele socialområdet. Socialministeriet angiver tre instanser, der skal bidrage til at understøtte og sprede evidensbaseret viden på det sociale område:

- Det Nationale Center for Velfærdsforskning (SFI) foretager vidensindsamling om effekt på store dele af de socialpolitiske indsatser i Danmark.
- Socialministeriet samarbejder med SFI Campbell, som udarbejder systematiske forskningsoversigter af undersøgelser af evidensbaserede indsatser på socialområdet.
- Servicestyrelsen har desuden oprettet en Vidensportal, der skal formidle aktuelt bedste viden til kommuner om indsatser for udsatte børn og unge (Socialministeriet 2011c).

Evidensbaseringen sigter således mod at skabe en politik, der hele tiden er forskningsmæssig opdateret. Forskningsresultaterne skal omsættes til løsninger i tilrettelæggelsen af de socialpolitiske indsatser:

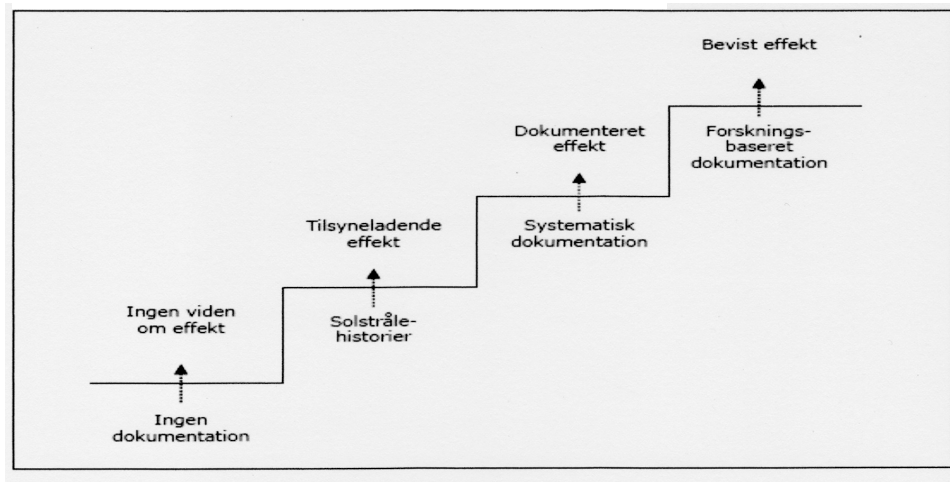
”Evidensbaseret praksis’ betyder, at man skal lægge resultater fra forskningen til grund for sit arbejde. [...] Hovedsagen er, at (forsknings)resultaterne skal ud der, hvor der prioriteres, og der, hvor indsatserne og ydelserne i praksis udformes og leveres” (Rieper & Hansen: 2009: 1-2). De forskningsoversigter, som skal ligge til grund for disse prioriteringer ”søger at identificere alle relevante studier (primærstudier), der omhandler en given problemstilling. Efter en kritisk vurdering af primærstudiernes kvalitet besluttet det at inkludere nogle i reviewet, mens andre ekskluderes. Resultaterne af de inkluderede primærstudier syntetiseres [...]. Systematiske reviews betragtes som særligt valide, fordi de sammenfatter resultaterne af større datamaterialer. Endvidere betragtes de som et middel til at skabe overblik i den hastigt voksende jungle af forsknings- og evalueringsresultater” (Rieper & Hansen 2007: 13-14). I evidensbaseringen ligger der et krav om en bestemt systematik i den måde, disse vidensproduktioner indtages i politikens organisering på. De evidensbaserede forskningsinstitutioner stiller krav om en hierarkisering af viden, hvor forskellige forskningsmetoder tillægges ulig præcisionskapacitet: ”Rangordningen tager udgangspunkt i det forskningsdesign, som er anvendt i primærstudierne. Kvalitetsvurderingen af de enkelte primærstudier foregår således dels ved at identificere, hvilket design der er anvendt og fastlægge om det pågældende design ligger over eller under et fastlagt snit i rangorden af design, dels ved at gennemføre en kvalitetsvurdering af designet i de primærstudier, der ligger over det fastlagte snit. Rangordenen synes foretaget efter det grundprincip, der bygger på, at kausalitet (årsagvirkningsrelationer) bør afdækkes ved at udelukke den kontrafaktiske problemstilling: hvis andre mulige årsager til virkningen kan udelukkes, så er den undersøgte årsag (indsatsen) gældende. Undersøgelsen af andre mulige årsager (og isoleringen af den undersøgte årsag) foretages ifølge kausalitetsopfattelsen i den empirisk-analytiske videnskabsstradition bedst ved, at der anvendes et randomiseret kontrolleret eksperiment-design (RCT). Andre designs er svagere til at håndtere det kontrafaktiske problem ” (Rieper & Hansen 2007: 18). De randomiserede kontrollerede forsøg, RCT, anses som den forskningsmetode, der kan fremvise den mest valide udsagnskraft og placeres dermed øverst i rangordningen. Kriterierne for, hvilke data der kan inkluderes i RCT-forankrede undersøgelser, er meget strikte (Bhatti et al. 2006: 77). Derfor er der få forsk-

ningsoversigter, baseret på nordiske undersøgelser, der indgår i de RCT-analyser, som SFI Campbell udfærdiger til danske kommuner og andre socialpolitiske organisationer.

Derudover tages en række andre ”underordnede” forskningsmetoder i brug. Disse rangeres i henhold til graden af høj til lavere validitet og udgøres af henholdsvis forløbsundersøgelser, tværsnitundersøgelser, procesevaluering, aktionsforskning, kvalitativt casestudiedesign, etnografisk feltstudie samt eksterne ekspertvurderinger og brugervurderinger (Rieper & Hansen 2007: 24-41). Den konkrete udmøntning af evidensbaserede indsatser vil derfor ofte bevæge sig mellem disse forskellige grader af validitet, og disse videnshierarkier vil også blive omsat på forskellige måder i den enkelte kommune og i de konkrete socialpolitiske tiltag. Hvis vi f.eks. ser på Københavns Kommune, så beskrives baggrunden for kommunens evidensbestræbelser med udgangspunkt i, at der er en ”begrænset viden om, hvad der virker for hvem og hvorfor. Vi skal i højere grad vide om det, vi gør, hjælper. Det betyder, at vi skal arbejde på at dokumentere og systematisere information om vores nuværende praksis, og anvende den viden som allerede foreligger” (Københavns Kommune 2011c). På denne baggrund er socialforvaltningen begyndt at målrette dele af de socialpolitiske indsatser mod en systematisk evidensbaseret. Arbejdet med evidensbaseringen illustreres med en ”evidenstrappe” (se figur nedenunder). På øverste trin i evidenstrappen er der beviseligt en effekt af en given indsats, mens der på det nederste ikke findes nogen viden om effekt. Det øverste trin er en ”statistisk bevist” indsats (Københavns Kommune 2011b). Indsatserne skal være ”baseret på den bedst tilgængelige viden. Men samtidigt er det vigtigt at understrege, at vi ikke er en forskningsinstitution, der kun producerer og anerkender viden, som befinder sig på evidenstrappens øverste trin. Vi anvender derfor et bredt evidensbegreb. Det betyder, at vi også anerkender viden, der ikke nødvendigvis kan placeres på evidenstrappens højeste trin – blot det er udtryk for den bedst tilgængelige viden på området” (Københavns Kommune 2011b).

Evidensbaseringen tager således afsæt i et vidensbegreb, der ikke opererer med samme stringente krav om videnskabelig validitet, som de evidensbaserede forskningsstandarder foreskriver. I Københavns Kommune er videnskabelige standarder noget, der

Figur 1: Evidenstrappen (Velfærdsministeriet 2008:5).

skal efterstræbes, det er et ideal, som politikken skal holdes op mod. Samtidig tages der forbehold for, at statistisk beviselig og videnskabeligt frembragt viden ikke nødvendigvis vil kunne opnås på alle områder. I disse tilfælde må man træde til med dokumenterede effekter, der ikke har den tilsvarende forskningsmæssige validitet. Det er et vidensbegreb, der sonderer imellem *bedst tilgængelig viden* og *videnskabelig viden*. Sondringen refererer til to forskellige niveauer af evidensbasering inden for det sociale område. Bedst tilgængelig viden henviser som regel til internt systematiserede processer for vidensfrembringelse i form af eksempelvis dokumentation og effektmåling,

dvs. processer der ikke trækker veksler på viden, der er frembragt uden for forvaltningen. Videnskabelig viden refererer derimod til netop eksternt produceret viden, der enten er frembragt i samarbejde mellem forskellige kommuner og forskningsinstitutioner eller til rene forskningsbaserede oversigter og analyser, tilvejebragt af uafhængige forskningsinstitutioner.

Evidensbasering på det sociale område er således kendetegnet ved at fungere som både eksternt videnskilde i form af "blåstemplede" forskningsresultater, og som en model for tilrettelæggelse og udvikling af socialpolitik. Evidensbaseringsens socialpolitiske aktualisering kan opridses i følgende model:

Figur 2:

	INTERN	EKSTERN
INSTITUTION	Kommunale centralforvaltninger, Socialministeriet, departementer	Forskningsinstitutter
FUNKTION	Organisering og udvikling af politik	Strategisk videnskilde
VIDENSFORM	Evaluering, dokumentation, målingsværktøj (som f.eks. præstationsmonitorering, "best practice", benchmarking mv.)	Forskningsoversigter
PROBLEM	Forholdet mellem mål og effekt	Belæg for videnskabelig validitet

Evidensbasering tager sigte på at *optimere* den politiske indsats på det sociale område. Derfor det evidensbaserede styringsrationale, at ”vi må vide hvad der virker, inden vi sætter ind med en given indsats”. På den måde indebærer efterspørgslen af viden et forsøg på at klassificere politikken i henhold til dens muligheder for at kunne realiseres på baggrund af, hvad forskningen vurderer som en ”sikker” indsats. Politik skal udvikles med henblik på hvad vi allerede ved om dens *realiserbarhed*, som igen forudsætter at selve udformningen af politik løbende kan valideres. Med disse spørgsmål om realiserbarhed og validering bliver det socialpolitiske felt nu i tiltagende grad aktualiseret fra forskningsfeltet, således at en given indsats først må kunne fremvise sin gangbarhed *før* den kan fremsættes som politisk mål.

Samtidigt siger evidensbaseringen også at ”viden skal bruges til at underbygge alle mulige målsætninger som effektivitet, prioritering, målstyring og understøtte den velfærdspolitiske debat”. Dermed er forsøget på at forbedre de socialpolitiske indsatser ikke et udtryk for videnskabeliggørelse, men derimod et forsøg på at ”pædagogisere” styringen af politik, således at det politiske felt hele tiden er beredt til at tage lærdom af, hvornår og hvordan indsatser er effektive eller i overensstemmelse med politiske målsætninger.

7. Opsamling og konklusion:

Videnskab som ideal?

Faglige vurderinger og videnskabelig viden har historisk set udgjort en væsentlig bestanddel på centrale områder af den moderne socialpolitikens organisering og udformning. I den sammenhæng er historien om forholdet mellem faglighed og videnskab på den ene side og den socialpolitiske vidensefterspørgsel på den anden karakteriseret ved en stærk kontinuitet. Viden iagttages stadig som et middel til at sikre et kvalificeret drøftelsesgrundlag af de løbende socialpolitiske tiltag. Det vidensforhold mellem mål og effekt, der ligger til grund for store dele af evidensbestræbelserne, kan tilsvarende spores tilbage til socialreformkommissionernes arbejder i 1960’erne og 1970’erne.

Samtidigt ser vi en klar diskontinuitet befæste sig i det strategiske terræn, som viden udgør for tilrettelæggelsen af politik. I løbet af 1980’erne bliver dette terræn omdannet i takt med, at nye videnskrav vokser frem i form af evaluering og dokumentation af

effekt. Med det øgede fokus på evidensbasering af politik bliver det strategiske rum for vidensdiskursen åbnet op: Evidensbasering tager netop udgangspunkt i, at videnskabelige forskningsresultater og standarder i størst mulig omfang skal normere retningslinjer og fremdrift i den aktuelle socialpolitiske indsats. Evidensbasering drejer sig på den ene side om, at ”forskerne lægger den bedst kvalificerede viden, forskningen i øjeblikket har, åbent frem. Det betyder i sagens natur ikke, at der er entydigt bevis for, at en given indsats har en bestemt effekt, men det er det mest kvalificerede svar, forskningen kan give på det pågældende tidspunkt”.⁸⁾ På den anden side skal organiseringen af politik kalibreres til at opfange forholdet mellem indsats og effekt mest mulig præcist med henblik på at generere viden, der skal omsættes til en standardisering af socialpolitiske indsatser. Der synes at være skabt et selvstændiggjort felt for meningsdannelse i denne vidensdiskurs, hvor viden og videnskabelig validitet skal danne et normeringsgrundlag for den aktive udformning af politik. Med indtoget af evidensbaseringen i tilrettelæggelsen af socialpolitik efter årtusindskiftet, forstærkes kravet om, at viden aktivt skal inkorporeres i styringen af politiske indsatser og tiltag. Viden går fra at udgøre et informeret grundlag, som socialpolitiske indgreb diskuteres på baggrund af, til at blive strukturelt integreret i udviklingen af politik. Vidensefterspørgsel og videnskrav får en konciperende effekt, hvor viden anvendes til at udpege og konditionere problemer og løsninger i socialpolitikken. Der bruges således rigtig mange kræfter på at konditionere politikken som en aktualisering af forskellen mellem viden og ikke-viden.

Den viden, der efterspørges, pålægges en korrigerende kode, der aktivt skal bearbejde og justere de socialpolitiske indsatser. Viden eksternaliseres på en og samme tid som et selvstændigt kommunikationsfelt og underlægges samtidig en styringskorrigerende funktion. Kravet om viden udløses ikke af en formel sondring mellem sandt/falsk, men derimod af styringskorrigerende distinktioner om optimering (bedre/ dårligere) og kausalitet (effekt/ ikke-effekt). Evidensbasering retter sig, i modsætning til tidligere, mod at skulle optimere politik gennem viden på en sådan måde, at politikken bliver til et *læringsobjekt*.

Lars Lyby er ph.d.-stipendiat ved Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen.

LITTERATURLISTE:

- Agersnap, Torben (1996): "Sociologi i Danmark før 1950". I Hansson, Finn og Aagard, N. Kurt (red.): "Dansk sociologis historie". Forlaget Sociologi.
- Andersen, Niels Åkerstrøm (1995): "Selvskabt forvaltning – Forvaltningspolitikken og centralforvaltningens udvikling i Danmark 1900-1994". Nyt Fra Samfundsvidenskaberne.
- Andersen, Niels Åkerstrøm (1998): "Politik/administration, når administrationen politiserer det politiske". Center for Offentlig Organisation og Styling. COS.
- Andersen, Niels Åkerstrøm (1999): "Diskursive Analysestrategier". Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Andersson, Bjarne og Dabrowski, Andrzej (1996): "Sociologiens akademiske, administrative og kommercielle felter 1950-1970". I Hansson, Finn og Aagard, N. Kurt (red.): "Dansk sociologis historie". Forlaget Sociologi.
- Berge, Joe Maurice og Lars Lyby (2012): "Politikkens videnskabeliggørelse". Kandidatafhandling fra Handelshøjskolen i København.
- Bhatti, Yosef, Foss Hansen, Hanne & Rieper, Olaf (2006): "Evidensbevægelsens udvikling, organisering og arbejdsform - En kortlægningssrapport". AKF Forlaget.
- Bjerre, Henrik Jøker (2006): "Vår tids Diogenes". I Žižek, Slavoj 2006: "Irak – Den lånte kedel". Husets Forlag. Århus.
- Fonagy, P., D. Cottrell, J. Philips, D. Bevington, D. Glaser & E. Allison (2015): "What works for whom? A critical review of treatments for children and adolescents" London: The Guilford Press.
- Foucault, Michel (1999): "Diskursens orden". Oslo: Spartacus Forlag.
- Foucault, Michel (2009): "Vitensarkeologien". I Agora, nr. 2-3. Aschehoug & Co.
- Grøn, Caroline (2015): «Resultatstyring ved fronten – brugen af effektstyring i dagtilbud». Politik, nr. 1. Djøf Forlag.
- Kristiansen, Mads Bøge (2015): «Kontinuitet og forandring i statens mål- og resultatstyringskoncept». I Politik, nr. 1. Djøf Forlag.
- Krogstrup, Hanne Kathrine (2011): "Kampen om evidens – resultatmåling, effektevaluering og evidens". Hans Reitzels Forlag.
- Rennison, Betina Wolfgang (2011): "Ledelsens Genealogi – Offentlig ledelse fra tabu til trend". Samfundslitteratur.
- Rennison, Betina Wolfgang (2003): "Offentlig ledelse i tekst, tal og tale". Samfundslitteratur.
- Rieper, Olaf & Hanne Foss Hansen (2007): "Metodedebatten om evidens". AKF Forlaget.
- Rieper, Olaf & Foss Hansen, Hanne (2010): "Evaluering og evidensbaseret praksis som styreformer i den offentlige sektor". Økonomi og Politik, 83(1): 47-53.
- Rosdahl, Anders (2008): "Socialreformundersøgelserne" i Danmarksbillede – SFI's forskning gennem 50 år. SFI. Publikationen kan læses på www.sfi.dk.
- Ussing, Jytte (1970): Socialreformundersøgelserne. Bind 1. Metoder og materiale. København. Socialforskningsinstituttet. Publikation 43.
- Warming, Hanne (2015): "Gør evidens mere skade end gavn?". I Social Kritik, nr. 143.

DOKUMENTER OG RAPPORTER:

- Finansministeriet (1987): "Status for moderniseringen af den offentlige sektor 1986-1987".
- Finansministeriet (1995a): "Effektive Institutioner – Fokus på spørgeskemaundersøgelser. Værktøj til Velfærd".
- Finansministeriet (1995b): "Effektive institutioner. Mål- og resultatstyring. Værktøj til velfærd."
- Finansministeriet (2000a): "Kontraktstyring i staten".
- Finansministeriet (2000b): "Vidensstyring og vidensregnskaber i staten".
- Finansministeriet (2001): "Ledelse på dagsordenen - perspektiver på bedre ledelse i den offentlige sektor".
- Finansministeriet (2004): "Effektiv opgavevaretagelse i staten".
- Finansministeriet (2007): "Veje til velfærd".
- Finansministeriet (2009): "Det specialiserede socialområdet".
- Indenrigsministeriet (1874): "Beretning om Arbejdstilsynets Virksomhed indtil Udgangen af Aaret 1874".
- Indenrigsministeriet (1895): "Lov om ordning af statens statistiske bureau", af 16.12. 1895.
- Indenrigs- og Socialministeriet/ Rambøll (2009): "Regeringens hjemløsestrategi - En strategi til at nedbringe hjemløshed i Danmark".
- Københavns Kommune (2011a): "Nyt fra Hjemløsestrategien – Nyhedsbrevet er landet". Udgivet juli 2011.
- Københavns Kommune (2011b): "Hvilket evidensbegreb arbejder vi med i SOF?". Internt dokument.
- Københavns Kommune (2011c): "Fokusområder i strategien for arbejdet med udsatte børn og unge". Internt dokument.
- Nordisk Campbell Center (2006): "På jagt efter det hele". Publikationen kan ses på www.sfi.dk.
- PPI (1971): Perspektivplanlægning 1970-1985: Redegørelse fra den a fregeringen i november 1968 nedsatte arbejdsgruppe. København: Schultz
- PPII (1973): Perpektivplan-redegørelse 1972- 1987- København: Statens Trykningskontor
- Socialministeriet (1957a): "Betænkning vedrørende oprettelse af SFI".
- Socialministeriet (1957b): "Betænkning om åndssvageforsorgens problemer".
- Socialministeriet (1960): "Betænkning vedrørende den tilpasningsvanskelige ungdom".
- Socialministeriet (1970a): "Betænkning om uddannelse af socio-nomer".
- Socialministeriet (1970b): "Betænkning om uddannelse til omsorg".
- Socialministeriet (1970c): "Uddannelse til kommunens sociale forvaltning".
- Socialministeriet (1972): "Betænkning vedrørende SFIs fremtidige virksomhed".
- Socialministeriet (1973a) "Arbejdsgruppe om dobbeltadministration på det sociale området".
- Socialministeriet (1973b) "Rapport fra arbejdsgruppe om dobbelt-administration på det sociale område".
- Socialministeriet (1981): "Forsøg eksperimenter fornyelse nytænkning". Rapport fra en forsøgskonference afholdt i juni 1981.
- Socialministeriet (1991a): "Redegørelse om Det sociale Udviklingsprogram". Afgivet af Socialministeriet den 24. april 1991.
- Socialministeriet (1991b): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1992): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1993): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1994a): "Kommunestyre og socialt ansvar".
- Socialministeriet (1994b): "Synligt for borgerne".
- Socialministeriet (1994c): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1995): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1996): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1997): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1998a): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (1998b): "Evaluering af erfaringerne med institutionsbegrebets ophævelse på handicapområdet".
- Socialministeriet (1999): "Sociale tendenser".
- Socialministeriet (2000a): "Sociale Danmarkskort".
- Socialministeriet (2000b): "Metodevejen".

- Socialministeriet (2001a): "*Social Policy in Denmark*".
 Socialministeriet (2001b): "*Sociale Danmarkskort*".
 Socialministeriet (2002): "*Sociale Danmarkskort*".
 Socialministeriet (2003a): "Danmarks sociale handleplan".
 Socialministeriet (2003b): "*Hjemløse, misbrugere og sindslidende. En evaluering*".
 Socialministeriet (2003c): "*Vidensopsamling om social arv udarbejdet af SFI*".
 Socialministeriet (2003d): "*Sociale Danmarkskort*".
 Socialministeriet (2010a): "*Kommissorium for styregruppen for Hjemløsestrategien*". Dokumentet kan ses på www.hjemloesestrategien.ramboll.dk.
 Socialministeriet (2010b): "*Brug teknologien! Muligheder på det sociale område*".
 Socialforvaltningen (2009): "*Forandringssteori og status for arbejdet med effektbaseret styring og læring i Socialforvaltningen – Maj 2009*". Sagsnr. 2009-55567.
 Statsministeriet et al. (2006): "*På vej mod en ny kvalitetsreform – Debatpjece om udfordringerne*". Schultz Forlag. Publikationen kan ses på www.kvalitetsreform.dk.
 Sofbladet (2010): "*Fra tro til viden*". Nr. 3, august 2010.
 Velfærdsministeriet (2008): "*Håndbog om dokumentation - For projekter under Det Fælles Ansvar II*". Udarbejdet af Rambøll. Publikationen kan ses på www.fa2.dk og http://results.dk/BinaryViewer?attachment=355_dk.pls.projektweb.model.ContentAttachment

WEBADRESSER:

- AKF (2011): http://www.akf.dk/search/?lang=da&do_search=1&q=evidens
 Krevi (2011): <http://krevi.dk/hvad-har-krevi-lavet>
 Mændenes Hjem (2011): <http://maendenesihjem.dk/tilbud/saerboliger/>
 SFI (2011a): <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=268>
 SFI (2011b): <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4604>.
 SFI Campbell (2011): <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=259#562>
 Socialkvalitetsmodel (2011): <http://www.socialkvalitetsmodel.dk/standardprogrammet/standardprogram+for+regioner/centrale+begreber>
 Socialministeriet (2011a): <http://www.kk.dk/Borger/DetSocialeOmrade/>
 Socialministeriet (2011b): <http://www.sm.dk/temaer/velfaerdsudv/ef-fektmaaling-og-velfaerdsforskning/Sider/Start.aspx>
 Socialministeriet (2011c): <http://www.sm.dk/temaer/velfaerdsudv/ef-fektmaaling-og-velfaerdsforskning/Sider/Start.aspx>

NOTER:

- Dele af artiklen er baseret på kandidatafhandlingen *Politikkens videnskabeliggørelse* af Berge og Lyby (2012)
- Da de første love om regulering af arbejdsforhold i Danmark bliver vedtaget i midten af 1850'erne, sker det på baggrund af konsultationer og samråd med lægefaglige specialister, der udarbejder rapporter om de skadelige følgeeffekter af industrien (Jacobsen 2011). I 1849 bliver Det Statistiske Bureau oprettet som en selvstændig institution under Indenrigsministeriet, hvor bureauets statistiske analyseopgaver omfatter redegørelser for "livsvilkårene i de forskellige samfundslag, derunder ernærings- og forbrugsforhold. Særlig genstand for behandling er arbejdsforholdene på deres forskellige områder, formue- og indtægtsforholdene samt arbejderforsikringen" (Indenrigsministeriet 1895). Sammen med Det statistiske Departement, der i løbet af 1880'erne bliver etableret som et tværministerielt forskningsorgan, bliver bureauet frem til 1950'erne den væsentligste leverandør af datamateriale til det socialpolitiske område, primært i form af kvantitative analyser. Bureauet er et tidligt eksempel på en politisk forankret forskning, der skal tilvejebringe et kvantificeret, videnskabeligt vidensgrundlag for politiske drøftelser af forskellige socialpolitiske tiltag.
 Derudover bliver der i løbet af mellemkrigstiden etableret en række enheder under de forskellige ministerier med ansvar for sektorforskning, som f.eks. Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske kontor under Indenrigsministeriet, Danmarks pædagogiske Institut under Undervisningsministeriet og Statens Byggeforskningsinstitut under Boligministeriet. I de større kommunale centralforvaltninger bliver der også i denne periode skabt egne afdelinger med henblik på gennemførelse af sociale undersøgelser, som Københavns statistiske kontor og Århus kommunes statistiske kontor (Socialministeriet 1957a: 12-14). Fra og med slutningen af 1800-tallet og frem til efterkrigstiden ser vi således, at en række instanser for videnskabelig vidensproduktion både på kommunalt og statslig niveau bliver etableret med henblik på at forsyne det politiske system med data og faglige analyser.
- Det skal dog bemærkes at der allerede fra og med 1959 og op igennem 1960'erne og 70'erne er et spændingsforhold mellem instituttet og primært Socialministeriet, der knytter sig til SFIs forskningsmæssige virke og formål. SFIs tidligste forskningsarbejder beskæftiger sig med redegørelser og analyser af de forskellige former for sociale problemer, indenfor en velfærdsstatslig problemløsningsoptik. Disse bliver i al væsentlighed udført på bestilling fra Arbejdsministeriet og Socialministeriet. Men i løbet af 60'erne udvikler SFI sig fra være et rent politisk rådgivningsorgan med klart fastlagte forskningsopgaver til at blive et mere institutionelt fritstillet institut, der får et større råderum til også selv at formulere sine arbejdsopgaver (Anderson & Dabrowski 1996: 173-178). Dermed bliver den rent institutionelle instrumentalitet i forbindelsen mellem forvaltningen som autoritativ bestiller og SFI som funktionel udfører på et tidligt tidspunkt afløst til fordel for en organisering, hvor SFI både fungerer som vidensleverandør af policyforskning og som en selvstændig drivkraft i udviklingen af det brede socialpolitiske forskningsområde med vægt på metode- og teoriudvikling.
- Nordic Campbell Center bliver underlagt SFI
- <http://www.akf.dk/udgivelser/2006/pdf/evidens.pdf/> og <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=268>.
- <http://ordnet.dk/ods/ordbog?query=evidens>
- Mandag Morgen 2004: 6 (Virker velfærd? – et debatoplæg om evidens og velfærd)
- <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=259>